

ZATÍŽENÝ CHODNÍK BY MĚL BEZPEČNĚ UNĚST VÁHU DO PĚTI TUN

Kutnohorská Casa Serena,
vedení chodníku u jamky č. 2

PŘEDSTAVUJÍ ZPEVNĚNÉ CESTY A CHODNÍKY PODĚL FERVEJÍ SPÍŠE POHLEDNÝ ARCHITEKTONICKÝ PR- VEK, NEBO JSOU NAOPAK NUTNOSTÍ, ABY GOLFIŠTĚ DOSTALI DÍKY VOZÍKŮM MOŽNOST HRÁT I NA HODNĚ ČLENITÝCH HŘIŠTÍCH?

Je mnoho důvodů, proč majitelé golfových hřišť chtějí mít vozíky, a tedy nutně i cestičky. K těm nejdůležitějším patří ekonomika a bezpečnost. Jestliže je hřiště velmi členité (mj. některá španělská, u nás berounské nebo karlštejnské), je cestička s pevným povrchem obrovskou výhodou a úlevou pro hráče. A vzpomeňte v dané souvislosti např. na karlštejn-

ský přechod přes rokli mezi greenem 5 a odpalištěm 6 - bez zpevněného asphaltového chodníku by byl doslova hazardem se zdravím.

VOZÍKY PŘECHODY ZRYCHLUJÍ

Dalším důležitým důvodem je klima regionu. Lze si jen těžko představit hru pěšmo na golfu třeba v Dubaji, když se rtuť teploměru šplhá vysoko nad 30°C. V těchto podmínkách se samozřejmě nenajde hráč, který by na hřiště vyrazil ve stylu „walk and play“. Golfový architekt Jakub Červenka říká: „Hrál jsem několik hřišť na Floridě. Všechna byla typická americká, budovaná společně s masivní residenční výstavbou. Jamky a okolo nich domy. Extrémním příkladem je kalifornská oblast Palm Spring, doporučuji se podívat na letecké snímky. Při studiu těchto hřišť si nelze než položit otázku, jestli má takový golf a bydlení vůbec smysl. Nicméně, na hřištích tohoto typu jsou často přechody mezi jamkami odděleni zástavbou a obslužnými ulicemi. Tím vzniká delší vzdálenost pro přechod. Pokud mezi dokončeným patováním a odpalem na dalším odpališti

trvá přechod v průměru tři čtyři minuty, celkový čas strávený jimi strávený je přibližně jedna hodina! Vozíky podobné přechody značně zrychlují.“ Je běžné, že na těchto typech hřišť je golfový vozík automatickou součástí green fee.“

Nejdůležitějším faktorem moderního hřiště je ekonomická návratnost vložené investice. Vybudovat cestičky pro vozíky je dražší část výstavby než například závlahový systém a mnohdy než samotné greeny stavěné dle USGA normy. Pokud jsou golfové cestičky stavěné pouze od greenu k následujícímu odpališti, v okolí klubovny a k driving range, celková plocha se pohybuje minimálně okolo 6000 m². Při běžné ceně okolo jednoho tisíce korun za m² je náklad na zbudování cestiček blízko 6 milionům korun. Není proto divu, že jsou příplatky za zapůjčení vozíku v Čechách tak nehorázně vysoké. Je to totiž velmi lukrativní byznys, ale s vyšší vstupní investicí.

SLZA NEBO KRUH?

„Všechny golfové projekty, které jsem projektoval pro European Golf Design (EGD) mají částečnou síť golfových cestiček,“ říká architekt Robin Hiseman, který je podepsán mj. pod kutnohorskou Casa Serenou. „Znamená to, že na jamkách s parem čtyři a pět nejsou cestičky v celé délce ferveje, ale pouze spojují greeny s odpališti následující jamky. V takovýchto případech je hráčům povolen volný pohyb s vozíky po fervejích. Na Casa Sereně byla zvolila tato varianta především proto, že hřiště je provozováno v režimu privátního klubu a hra je možná pouze na osobní pozvání majitele. Počet odehraných kol za rok je ve srovnání s ostatními, komerčně využívanými hřišti, velmi malý. Tato skutečnost umožňuje údržbě hřiště provádět regenerační záahy v místech, kde je provoz vozíků soustředěn do malého prostoru a kde se vlivem vyso-

Autor článku **Jakub Červenka** (vpravo) a **Jeremy Slessor** s **Robinem Hisemanem** z **European Golf Design**

ké frekvence pojezdů ztuhní povrch natolik, že v něm už není prostor pro trávu."

Chodníčky do tvarování golfového hřiště nikdy zcela nezapadnou. Ať už budou jednosměrné nebo obousměrné, obcházejí green zprava či zleva nebo bude točna ve tvaru slzy, kruhu i čtverce. Vždy bude jejich umístění hledáním kompromisu mezi minimalizací ztráty plynulosti tvarování a maximalizací funkčnosti. Není jednoduché takové souhry docílit. Jakub Červenka: „Cestička se musí zákonitě potkat s pohledem hráče. Mě vždy takový pohled vyruší. Proto se snažím, aby cestičky vedly na vnější straně doglegu jamek, i přestože je nutné, aby chodník target line z odpaliště do doglegu někde překřížil. Chodník na vzdálenější straně doglegu je vždy snažší skrýt.“

ZVÝŠENÁ PŘESNOST

Dalšími významnými faktory kvality jsou zvolený povrch cesty a její šířka. Běžně se používají povrchy asfaltové nebo ze zámkové dlažby. Oba dva typy mají stejnou skladbu a míru zhutnění pro podklad, na který se instaluje finální vrstva. Vzorem správně položeného asfaltového povrchu je hřiště golfového klubu Albatross u Vysokého Újezdu. Dobře je nainstalována také zámková dlažba na Casa Sereně. Narozdíl od asfaltového povrchu je však složitější udržet takový chodník čistý, bez plevelů, které se drží ve spárách mezi dlažbou. Z tohoto pohledu je asfaltový povrch bezúdržbový.

Minimální šířky by dle USGA normy měly být 2,4 m v případě jednosměrného provozu a 3,65 m v místech, kde se počítá s provozem obousměrným. Méně než udávané šířky vybízí řidiče, aby vyjížděl z chodníčku přes vnitřní strany zatáček na trávu. Správně dimenzované a postavení chodníky slouží dobře rovněž pro obsluhu údržby hřiště. Zatížený

chodník by měl bezpečně unést váhu do 5 tun. Přestože k takovému zatížení nedochází, je dobré na tuto váhu chodník konstruovat. Golfové sekačky, které dosahují váhy i přes 2 tuny, mají široké pneumatiky, čili váhu dobře roznašejí do plochy. Riziko však může představovat plně naložený valník s pískem při mechanické údržbě, kdy se především do provzdušněného povrchu na greenech pravidelně zatahuje větší množství písku.

V obou případech instalovaných povrchů je výsledný estetický dojem daleko větší, když jsou po obou stranách chodníku instalované obruby. Pro golfové cestičky stačí běžně dostupný zahradní obrubník v tloušťce 5 cm. Ve vnitřních obloucích, u greenů a odpališť se k této obrubě ještě přidává z vnější strany vyšší obruba, která je vyvýšena o 10 cm a která zabraňuje hráčům, aby vyjížděli z chodníku na trávu. Ovšem při instalaci obrub je třeba dbát zvýšené přesnosti s navázáním na okolní terén, aby tekoucí povrchová voda přes chodník přetekla a ne aby vytvářela erozní rýhy podél vyvýšené obruby. Na českých hřištích bychom, bohužel, našli víc příkladů nesprávné instalace, než té správné.

Dobře zvolený radius, cestičky využívá kromě hráčů také tým údržby hostivařského hřiště.

SPOUSTA OTÁZEK

Kam umístit rozšíření pro parkování vozíků? Kde začít a kde skončit s vyšší obrubou? Jak technicky vyřešit ukončení chodníku tak, aby vozíky nájezdem nebo sjezdem nevyjezdily lysá místa v travním koberci? Jaký zvolit povrch - asfalt, zámkovou dlažbu nebo snad něco ekologičtějšího? Kolik kamionů

musí přijet, aby dovezlo patřičný počet palet s obrubou a dlažbou a kolik tun drčeného šterku? I to je součástí luxusu zvaného golfové cestičky. Všechny tyto otázky jsou nebytnou součástí projekční práce golfového architekta. Vozíky a cestičky se staly nezbytnou součástí většiny velkých golfových areálů. ■

Poněkud méně ekologicky řešené cesty jsou na hřišti v Karlových Varech, místo obrub jsou použity staré železniční pražce a asfaltový povrch.